

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/2. uri popoldne.

Štev. 98.

V Ljubljani, v petek 1. maja 1885.

Letnik XIII.

Po Bismarkovi slavnosti.

Pretekli veliki teden je bilo spolnjenih 70 let, kar se je rodil železni kancler Bismark, oče z železom in krvjo skitanega nemškega cesarstva. Znak vsega njegovega dolgoletnega državniškega delovanja je: sovraštvo do Avstrije, zatiranje malih nemških držav, vsestransko povdarjanje in pospeševanje protestantizma, in nepretrgani boj s katoliško cerkvijo, zatiranje njenih tisočletnih pravic in preganjanje njih zvestih služabnikov. Svojo mržnjo in nasprotovanje katoliški cerkvi kazal je zdaj 70letni Bismark že v oni dobi, ko je še komaj začel svoje javno službovanje (Janssen, Characterbilder, Bunsen) in to sovraštvo ga je spremljalo, da, mu je bilo glavno vodilo pri vsakem izvanrednem činu in sovražstvo do vsega katoliškega znači tudi še zdaj ostarelega Bismarka.

Srd do katoliške Avstrije in pohlep po zemlji in slavi mu je narekoval ono ruvanje, ki je izključilo Avstrijo iz nemške zveze in povzročilo vojsko l. 1866. Srd do katoliške cerkve mu je narekoval tako nesrečne majeve postave, vsled katerih je postala katoliška cerkev na Nemškem sužnja vsemogočnega kanclerja, vsled katerih se je začelo za njo preganjanje, kakoršnih nam je zgodovina le malo zabilježila. Nadloge in muke, katerim so bili zadnje desetletje izpostavljeni katoliški duhovniki v „državi strahu božjega“ nam stavijo prav živo pred oči ono žalostno dobo, v kateri je pestil in preganjal zveste služabnike božje arijanski cesar Konštancij. Najpogubnejši valovi kulturnega boja so se sicer zadnji čas vsaj nekoliko pomirili, po tako dolgem boji utrjena dežela si želi miru, oni, ki so največ pripomogli, da se je mogel začeti ta pogubni verski boj, bi ga zdaj radi brž ko mogoče končali, a miru ni in ga še ni tako kmalo pričakovati, ker Bismark ga ne mara. Bojaželjen kakor pred 12. leti zatira še nadalje katoliško cerkev, njenim redovom je prihod na Nemško prepovedan, semenišča so še vedno zaprta, škofje pregnani in duhovniki se še vedno zarad opravljanja svoje službe, spovedovanja in maševanja, kaznujejo z velikimi denarnimi kaznimi in z zaporom.

Tak je glavni znak Bismarkovega državniškega življenja, rudeča nitka se vidi v vsem njegovem delovanju: boj proti katoličanstvu in ker je katoliška cerkev glavni in prvi stebel, ki vzdržuje krščanstvo sploh, zato je Bismarkov boj z Rimom tudi boj s krščanstvom. Da je to res, nam spričuje posebno protestantovski del nemškega cesarstva. S preganjanjem katoliške cerkve so mislili pruski državniki pomagati protestantizmu in ga obdati s krono, katero so hotli strgati z glave katoličanstva. Na videz se jim je to vsaj deloma posrečilo, če pa pogledaš globokeje, vidiš, da je protestanstvo ravno za časa kulturnega boja storilo velik korak nazaj. Kolikor bolj je bil odstranjen blagodejni vpliv katoličanstva, toliko bolj se pogreza protestantovstvo v nejevero, v novošegno paganstvo, kar morajo pripoznati najstrastnejši protestantovski bogoslovci, ki pač ne trdijo tega iz ljubezni do katoličanstva. Bismark je povzročil verski boj in Bismark je vzrok vseh teh žalostnih razmer, žalostnih in pogubnih za katoličane kakor tudi za protestante.

Veliki teden tekočega leta je tedaj slavil ta nasprotnik katoliške cerkve, ki je ob enem veliko škodoval vsemu krščanstvu, svoj 70letni rojstni dan. Velike priprave so se delale za ta dan na Nemškem

samem in nekoliko tudi zunaj nemških mej, kjer so posebno po Avstriji nemški neodrešenci denar nabirali za Bismarka in pili in veliko neslanega napivali na njegovo zdravje. Na Nemškem so se pa skoro v vseh večih mestih osnovali odbori, katerih naloga je bila skrbeti, da se ljudstvo na dostojen način zahvali svojemu dobrotniku za gmotno in dušno zgubo, v katero ga je zapeljal po brezverskih, liberalnih postavah veliki kancler.

Priprave za slavnost so bile velike, tudi slavnosti se nekega zunanjskega bleska ne more odrekati, a gotovo je, da je bilo vse navdušenje bolj prisiljeno, kakor da bi prišlo iz globočine srca, ker večina nemškega naroda je pa ostala pri slavnosti indiferentna, mrzla. Ali je mar čuda, da so Bismarka slavili največ možje, katerih imena smo brali pred nekaterimi leti stalno v poročilih iz nemškega državnega zbora, ko se je imela zopet kaka nova veriga skovati za katoliško cerkev, ali je mar čuda, da so pretekli veliki teden najbolj vriskali židje, poživenci, kapitalisti in borzijanci, za ktere je Bismarkova doba, zlata doba dobička, doba „debelih let“. In ali je mar čuda, da se je na tisoče nemških delavskih družin le z žalostjo spominjalo toliko povečevanega moža, moža, ki jih je po svojih liberalnih postavah, le za bogatine skovanih, pripravil ob vse imetje, ki jih je zročil v roke brezsrčnih fabrikantov in jih prestvaril v sužnje! Ali je mar čuda, da se noben pravi katoličan ni mogel združiti s slavljenici onega moža, ki je ves čas verski čut 15 milijonov nemških katoličanov žalil, jim vero iz srca iztrgal in jih pri vsaki mogoči priložnosti dolžil državljanske nezvestobe!

Tudi v resnici konservativni protestantje, kateri še verujejo na Kristusa, niso imeli preveč vzroka slaviti onega kanclerja, ki je velikemu delu njihovih verskih rojakov spodmaknil krščansko podlago in je pripomogel, da je do take moči prišla liberalna protestantovska stranka, ki je zavrгла še one zakramente, ktere je obdržal Luter, da, zavrгла večinoma že samega Odrešenika. Zato so pa tudi skoro vsi verni in v resnici konservativni elementi od Bismarkove slavnosti izostali. Kako bi se je pa tudi mogli vdeležiti, tudi ko bi se ne ozirali na to, kar je slavljenec že cerkvi in srečanju njenih vernikov rán vsekali, saj je bila slavnost že sama na sebi vdarec vsemu krščanstvu, žaljenje vernega čuta vsakega kristjana, naj je že katoličan, protestant ali pravoslavni kristjan.

(Konec prih.)

Kmetom v pomoč.

Piše Ivan Belec.

O zemljiškem dolgu.

(Dalje.)

Še nekaj o kreditu.

Sicer smo o kreditu že dosti govorili, ali nekatere stvari moramo vendar še omeniti. Kolikokrat se slišijo in pišejo besede: skrbeti se mora, da bodo kmetje kredit dobivali lahko in dober kup in kmetijstvo se bo povzdignilo. Koliko je resnice v teh besedah? Videli smo že, da se posojilo, ki je kmetje zdaj dobivajo, nikakor ne sme kredit imenovati. Kdor kmetu kaj posodi, ta se navadno intabulira in napravi se na zemljišče zastavni ali hipotekarni dolg. In če namoštiki na Dolenjskem in Vipav-

skem proti neznansko visokim obrestim posojujejo na vinsko novino, ni to kredit, ampak odušstvo.

Kaj pa, ali so posojila z nizkimi obrestmi dobra? Najprvo rečemo, da je več kakor židovsko, ako je v Krškem sodnijskem okraju intabuliranih nekaj čez 14.000, od katerih se mora čez 12% na leto plačevati; v Metliškem in Črnomeljsem pa v vsakem blizu 13.000. Precej odušstvo je tudi (po postavi se vé da je dovoljeno), ako se od kmeta tirja več kot 5%. Drugič rečemo, gotovo je za posameznega kmeta dobro, ako more svoj dolg, od ktere ga je zdaj plačeval 6%, spremeniti v tacega, da bo plačeval le 5%.

Zdaj pa rečemo, akoravno je znižanje obresti za posameznega kmeta dobro, vendar za kmete sploh ali za deželo ni dobro, dokler imamo sedanje postave. To se utegne marsikomu čudno zdeti in vendar je tako. Izgled naj pojasni.

Recimo, da neko zemljišče prinaša 100 gold. čistega dohodka. Ako so v deželi navadne obresti po 5%, je to zemljišče vredno 2000 gld. Oče umrje in štirje otroci si po § 732 drž. zakonika razdelé zemljiško „vrednost“ po enakih delih. Novi gospodar vzame na posodo 1500 gld. in plača vsacemu 500 gld., misleč, da je njemu tudi za 500 gld. vrednosti ostalo.

Ali obrestovanje je spremenljivo; povzdigniti se more do 10%, ne da bi se po postavi odušstvo imenovalo; dobé se pa tudi dežele, v katerih se na prvo mesto dobí dosti denarja po 2, 2 1/2%.

Ako pade obrestovanje s petih odstotkov na tri in pol in ako omenjeni posestnik svoj dolg po tej meri spremeni, bo njegovo zemljišče na videz vredno postalo 2857 gld., akoravno ne prinaša čistega dohodka ni za krajcar več od prej. Posestnik bo mislil, da ima zdaj proste vrednosti 1357 gld. Ako umrje in se ta vrednost, se vé po zopetnem posojilu, razdeli med tri otroke po 452 gld. ima posestvo od prvih dot 1500, od drugih pa 904, tedaj skupno 2404 gld. intabuliranega dolga. Ako pa splošno obrestovanje necega dne zopet na 5% poskoči, pravijo upniki posestniku, plačaj nam obresti po 5% ali nam pa čez pol leta kapital vrni. Prvega ne more, ker čistega zemljiškega dohodka je ravno tako 100 gld. zdaj kakor ga je bilo prej, drugega pa tudi ne more, ker bi mu pri taci okoliščinah nihče potrebnih svote ne posodil; tedaj in toraj se boben oglasi.

Zategadel bi bilo pogubno, ko bi se sedanji visokoobrestni intabulirani dolg splošno spremenil v manjobrestnega — dokler so sedanje postave in dokler se dolg smé odpovedovati. Ko bi se pa odpoved izključila, kar je pa pri sedanjih postavah težko mogoče, bi se kmetom breme precej zlajšalo za nekaj časa ali v prihodnje bi še bolj v dolg zlezli in se tedaj še težje rešili.

Kjer je podlaga slaba, tam se poslopje ruši in kolikor bolj se popravlja, toliko bolj se stresa in ruši; na trdni podlagi je pa tudi poslopje trdno. Dokler so sedanje postave, kmetu ne pomagajo niti visoke, niti nizke obresti, niti hranilnice, niti posojilnice. Kedar se pa te postave odpravijo, potem bo marsikaka reč pomagala, ki zdaj nič ne pomaga ali pa še škoduje.

Ako bi se zemljiški dolg, to je posojilo, ki zemljišču nič ne koristi, ne smel več delati, potem bi bilo jako dobro, ko bi se lahko in po ceni dobival zemljiški kredit, to je posojilo, ki se rabi v

zemljiško zboljšanje ali popravo. Za tak kredit bi morala in mogla le dežela (ali še bolj kmetška druga) skrbeti, ker dostikrat bi bilo treba posojevati brez obresti, vedno pa paziti, da bi se kredit v druge namene ne obračal.

Videli smo, da so v sedanjih okoliščinah posojila, ki se lahko po ceni dobivajo, jako škodljiva. Zategadel naj si vsakdo dobro zapomni ta-le stavek: Dolgove vsake vrste zljajševati se pravi toliko kot kmete s pospeševano hitrostjo z gruntov poditi.

Kaj pa, ali so naše hranilnice in posojilnice dobre ali slabe? Iz tega, kar smo do zdaj o zemljiškem dolgu govorili, vsak lahko sprevidi, kaj mi o teh zavodih mislimo.

Hranilnice in posojilnice so potrebno zlo sedanjega časa. Zakaj zlo? Zato, ker je zemljiški dolg, ker je neomejeno zadolževanje samo na sebi zlo. Zakaj pravimo, da so hranilnice in posojilnice potrebno zlo? Zato, ker če se kmet smé in mora zadolževati, je bolje, da se pri hranilnici in posojilnici zadolži kot pri oderuhu in ker se v hranilnicah in posojilnicah kapital navadno ne odpoveduje, ako se le obresti redno vplačujejo. Zategadel je pri sedanjih okoliščinah za tak kraj, kjer je dosti oderuhov, dobro, ako se osnuje posojilnica, katero vodijo krščanski človeki, a ne denaroljubni možje, ki posojujejo le tačas, kedar se bojé, da bi kmet oderuhom ne pal v pest. Takim posojilnicam vso čast. Prav nič nam pa niso všeč hranilnice, ki se pri posojevanju ne ozirajo in se tudi ne morejo ozirati na nič drugega, kot na varno mesto ali hipoteko. Naravnost židovsko bi pa bilo, ko bi kaka posojilnica same kmete v dolg zapeljevala. Slišal sem o neki posojilnici, da se je tam reklo kmetu, ki je prišel 50 gld. na posodo prositi: „E, zakaj samo 50, saj ti jih 100 radi damo.“ Slišal sem tudi, da je okraj, v katerem in odkar omenjena posojilnica posluje, veliko bolj zadolžen, kot so drugi okraji in da bo posojilnica kmalo vse imela. Tako sem slišal, a naravnost povem, da tega ne verjamem, ker se mi nemogoče zdi, da bi katera slovenska posojilnica tako po židovsko ravnala.

Ali bi bila potrebna deželna hipotekarna banka, kakor je na Českem, ki nobenega dobička ne išče, ki kmetom po 4% posojuje? Lani se je Solnograški deželni zbor o tej zadevi posvetoval, a izrekel se je, da ni potrebna, ker obrestovanje je zdaj že tako povsod nizko in, kar je najbolj važno, ker ni pričakovati, da bi se dolg zategadel kaj zmanjšal. Mi mislimo, da velja to tudi za naše razmere.

(Dalje prih.)

O modèrni šoli.

VII.

Šola mora navaditi ljubezen. Ali more država to storiti?

Nikakor in nikoli ne!

Glavni znak države je oštrost; pri njej najdemo le mrzlo pravico: Fiat justitia, pereat mundus — zgodi naj se pravica, ako svet tudi pogine! Ona govori samo mrzlo po paragrafi: to je moje, to tvoje. Njen izrek je: To se mora zgoditi. Kdor se njej ne klanja, zapade kazni. Zato se večkrat zgodi, da bi ljubezen oprostila jetnika, država ga obsodi, ker govori tako stroga postava. Država tedaj pozna le silo, ljubezen je le v srcih.

V državni šoli si stojita učitelj in učenec mrzlo nasprotno. Zato učitelj ne prša, je-li otrok dušno ali telesno lačen? Za telesne in dušne potrebe nima srca; glavna reč je: otrok mora znati lekcijo. Tak učitelj ljubi znabiti otroka zaradi naivnega obnašanja ali lepega obrazka, zaradi nedolžnosti ali Boga, tega on ni v stanu.

Tehtne so besede dr. Knechta, ki jih govori o tej stvari. On pravi: „V državni šoli je učitelj državni služabnik, tako kot sodnik, ali tisti, ki uri novake (rekrute). Državni učitelj noče biti namestnik ljubečih starišev, še manj hoče biti poslanec Božji in voditi otroke v imenu in duhu nebeškega prijatelja otrok; on je in hoče biti orodje in ud državne oblasti, in si to še v čast šteje, da sme biti eden izmed poslednjih koleščkov pri državnem stroju. V državni službi izgubi vzgoja ves svoj idealni poklic; ona ni več — kakor šola, ki ima poslanstvo od šole — apostolat, skrb za duše, da bi vodila otroke v večnost, ki je največji cilj, temveč ona izvršuje brez ljubezni le javno oblast, katero ji je dala država, da izuri otroke za posvetne, državne namene. Kaj

je državi mar notranji mir, kaj izveličanje učencev? Tudi državnemu učitelju ni treba se zmeniti za to. Državni učitelj ni več očetovski izgojevalec, temveč sam „instruktor“, ki daje ure; on ni pastir po vzgledu Kristusovem, temveč najemnik, od ktere država, šolska gospodarica, ne more več zahtevati, kakor to, da podá otrokom metodičen nauk in vzdržuje šolski red. Ljubezen nima prav nič opraviti pri državnem učitelju. Kdor dostoji zahtevane izpite in je živel po postavah, tega najme država za odgojevalca mladine, če tudi nima poklica k temu poslu in nobene ljubezni do mladine; večidel ga vleče v to službo privilegij zaradi vojaščine ali pa upanje, da bo kmalo preskrbljen in bode imel primeroma prijetno in častno službo. Naravna posledica je tedaj, da se na srce ne gleda v državnih šolah: srce se more pridobiti in blažiti le z ljubeznijo. Da je tedaj naraščaj v človeški družbi brezbožen: kdo se bode še čudil: saj je to naravna posledica državne vzgoje.

Vse kaže na to, da država sama s svojimi močmi ne more doseči tistega cilja, ki ga mora imeti šola. Bez verske vzgoje se tu ne dá pomagati; kategorični imperativ nima za življenje nobene vrednosti. In še eno, na kar smo že enkrat opozorili. Država je nezmožna za vzgojo, ker se ministerstva vedno menjujejo. To pa ne more nič dobrega sadu roditi. Kako dobro pravi Knecht: Sistemi se menjajo, zato je državna vzgoja smrt prostosti in pogin ljudstev.

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. maja.

Notranje dežele.

V Trstu imajo letos splošne volitve. Poleg volitev poslancev za državni zbor, potekla je doba tudi onim, ki v mestnem odboru sedé. Volitve bodo v teku letošnjega poletja, kajti ravnokar so se razpoložili zapisniki volilcev, ki jim bodo na razpolaganje od jutri zjutraj do 13. junija, t. j., sv. Antona Padovanskega, da se bo vsakdo lahko prepričal, ali je vpisan med volilce ali ne, in če je na pravem mestu. Kdor se misli pritožiti, stori naj to do sv. Janeza Nep., t. j., do 16. maja; teden dni pozneje določi bode magistrat ali so dotični vgovori opravičeni ali ne. Da pa ne bo treba posamičnim volilcem v Trst hoditi, vkrenil je magistrat, tudi drugod običajno, da bodo dotični zapisniki po deželi razpoloženi pri župnijskih in kuratnih uradih, oziroma tudi pri županih in učiteljih, kjer se bo lahko vsakdo prepričal, ali je volilec in kje? Po Trstu samem bodo volilski zapisniki razpoloženi razun pri magistratu tudi še na borski, v Tergesteji in po drugih javnih društvenih prostorih. Prav dobro bi bilo, če bi slovenska društva Tržaška odločno zahtevala to pravico tudi za-se, kajti pri mržnji današnjega magistrata proti Slovincem, se je pač nadjati, da jih bodo prezirali, kolikor se bo to le dalo.

Z volitvami v avstrijski državni zbor pečajo se, kar je popolnoma razumljivo, vsi inostranski listi, pri kateri priložnosti se ob enem razmotrava sedanja sistema in njen načelnik grof Taaffe. Angleška „Times“ priznava, da se bo opoziciji ob volitvah slabo godilo; pri vsem tem pa ne izpusti iz oči možnosti, da bi se v posebnem slučaju morda grof Taaffe mogel umakniti kakemu drugemu (?). Toda tudi za ta slučaj, pravi „Times“, bode se moral njegov naslednik držati načela spravljivosti med narodi, ki ga je Taaffe postavil na dnevni red; kajti to je načelo, kakoršnega Avstrija pred vsem potrebuje in se bo še leta in leta ohranilo, ker je sestavi Avstrije edino prikladno. Nemško-narodna in liberalna stranka ni več za to, da bi se postavila na vladno krmilo; preveč se je ravno v najnovejšem času kompromitirala po svojih korakih, ki so bili vse drugo, le domoljubni ne! Dalje bi ta stranka tudi zbog svoje nestrpljivosti ne mogla vladati, ker bi sama sebi vse, Slovanom pa ničesa ne privošila. Vlada iz samih Slovanov bila bi pa ravno tako nemogoča, ker bi ona veliko nezadovoljnost v nemškem narodu obudila, ktera bi čeli državi nevarna biti utegnila. Le grof Taaffe je pravo središče, ob katero se Slovanski kakor tudi nemški valovi brez škode za državo zaganjajo. Pod njegovo vlado se Nemci pač ne morejo pritoževati, da bi se jim krivica godila, in to je tudi vzrok, da so na vse take izmišljene pritožbe v Berlinu do sedaj tako malo porajali.

Na Dunaji napravili so uradniki svojo društvo za agitacijo pri bodočih volitvah, ker mislijo le tistemu kandidatu svoje glasove dati, ki bo obljubil, da bo svoj vpliv v državnem zboru edino le za uradnike in njihove koristi porabil. Birokratiška ta moč je silno velika bila že do sedaj, letos se bo pa na Dunaji za celih 10.000 mož povišala, ki bodo prvič k zeleni mizi pristopili svojo še le sedaj jim

pripoznanodržavlja nsko pravico izvrševajoč. Da se po toliko glasovih opoziciji želje budiyo jih za-se pridobiti, je razumljivo; zaradi tega jih pa „D. Ztg.“ tudi že na vso moč obdeluje, da naj se pridružijo opoziciji, in z njo glasujejo. Kaj se vam zdi, ali bi ne bila to največja neumnost, katero si le misliti zamoremo, ko bi šli uradniki, katerih večja polovica je v cesarski službi, proti vladi glasovat s tisto opozicijo, ktera vladi davek zanika, toraj posredno tudi uradnikom plačo. Ali bi vlada ne bila potem popolnoma opravičena, dotične uradnike iz službe odpustiti z vzrokom: „Vi ste mi odrekli davek, ktere ga jaz za vaše plače potrebujem; zaradi tega mi pač ne bote zamerili, če vam odpovem službo, ker ste mi sami odpovedali sredstva, s kterimi sem vas plačevala.“ Tako bi bilo logično in pošteno! Da se ne bo zgodilo, pač vemo; še bolj pošteno pa bi bilo, ako bi taki uradniki, ki sedanji vladi kljubovati mislijo, službo prostovoljno odpovedali, kajti s komur nisem prijatelj, tistemu tudi služiti ne maram!

Moravski velkoposestniki pod vodstvom bivše ekscelence ministra Chlumetzkega napeli so strune, ki imajo sirenem jako podoben glas. H kompromisu opominjajo. Čudno je to in tem več čudno, ker je bil ravno Chlumetzky jeden glavnih stebrov združene leveice, ktera je jedro nemškega narodnega kluba iz sebe izcimila z geslom: borba brez milosti našim nasprotnikom! Ta najnovejši klub je tako strasten, da celo lastnih bratov Nemcev ne pripozna za svoje soboritelje, ako mu ne prisežejo na evangelij nemško-narodnega kluba. Brez milosti, to je geslo naših levičarskih fanatikov; in glejte, sedaj se pa Chlumetzky oglasi in — milost ponuja, ali bolj prav, za milost tako rekoč prosi. Kompromisi so privilegirano dete grofa Taaffeja, in teh se je Chlumetzky oklenil. Zakaj? Mož mora imeti sebične namene. Za-se dela in si pot pripravlja, če bi se mu morda posrečilo tu ali pa tam na kak ministerski stol vsteti se, ki bo ravno prazen. Pač se jeden mame in to je stol ministra Konrada, ki nam oskrbljuje nauk in prosveto. Kaj, ko bi bil Chlumetzky tje kaj svoje oči obrnil in to ne iz gmotnih ozirov, kajti bogat je zadosti, da mu ni treba skrbeti, kje bo danes, kje bo jutri kosil, pač pa iz političnih ozirov. Saj vemo, da kdor ima šolo v roki, tistega je prihodnost! Kaj, ko bi se liberalci te poti poprijeli, da bi si s časoma zopet pomagali do polnih egiptovskih loncev z mesom? Nemogoče ni! Zgodovina nam spričuje, da preden so se Lahi l. 1866 Venecije polastili, so se že leta in leta poprej prizadevali, da so vse bolj veljavna mesta s svojimi ljudmi zasedli. Vsa višja upravniška mesta pri sodnji, pri političnem, pri finančnem in pri pošttem uradu bila so v rokah uradnikov, ki so sicer avstrijsko suknjo nosili, v srcu so pa že davno bili italijanski podaniki. Če ta namerava ni Chlumetzkyja napotila do kompromisa, potem bi res ne vedili, zakaj bi se on, glavni stebel opozicije, od nje na tak zloglasen način odstranjeval. Chlumetzky se nadjá, če se mu kompromis posreči, z njim vladino pozornost na svojo spravljivost obrniti, in če se mu to posreči, ni napačno računil.

Na Hrvaškem se je zopet stari ravs pričel. Deželni zbor ima namreč svoje seje in kako je v novjšem času pri tistih, je vsakemu več ali manj že znano. Lansko leto smo obojoli surovost, ki se je ondi kar na metre ponujala. Ravno tako storili bi letos. Nekaj pa vendar ne smemo zamolčati in to je spoznanje, da smo se nad hrvaško narodno stranko gledé njenega domoljubja silno motili, kar nam pač ne bo nihče v greh štel, kdor vé, da se nikjer toliko ne pači, ne prikriva, ne hinavši in ne goljufa kakor ravno v politiki. Saj nobena beseda več nima skoraj pravega pomena. Hrvaška narodna stranka je ravno minulo jesen dokazala, kako malo ji je na hrvaškem narodu, koliko pa na milosti madjarev ležeče. Dokaz je bil tolik, in to ob priliki ko je prvi Jugoslovan škof Strossmayer imel svojo slavnost pri otvorenji galerije slik, da nobenega izmed odličnjakov narodne ali madjaronske stranke niti blizo ni bilo. Ali je to narodna stranka ktera se niti videti ne dá, kedar narod s 70letnim svojim očetom slavnost obhaja, ki je za Hrvaško tolikega pomena? Nikdar ne, to so hlapci Madjarov in prav ima Starčević, da jih brije, le za dostojnost naj bi bolj skrbel, kakor je to do sedaj delal: kajti vedno bi moral pred očmi imeti, da ga ne poslušajo le Hrvatje, temveč cela izobražena Evropa. Tudi je popolnoma vrjetno, da na podlagi te pogodbe, kakor je sedaj med Hrvati in Madjari, ne bo Hrvaška nikdar srečna. Pač pa bi bilo želeto, da bi se zjedini nezavisna ali Strossmayerjeva stran s Starčevićevo ali s stranko hrvatskega prava. Obe združeni bi bili s časoma že kos, nepravičnim zahtevam Madjarov bolje se vstavljati, kakor jima je to posamič mogoče, ker se druga drugi izogiblje in se s tem le glasovi krhajo. Madjari Hrvate pritisnejo, kjer jih morejo in je kakor za nameček še narodna stranka tako slepa, da jim prav pošteno pomaga. Popolnoma umljive so toraj besede Starčevićeve, ki jih je v seji 27. t. m. zagromel svojim nasprotnikom: „Kako je ta ustava, ki nam niti slobodno govoriti ne dovoljuje? Filozofija o privatnih razmerah nas ne bo nasitila! Kedar je kdo lačen ali žejen, vsak sam najbolje vé; narod hoče kruha in živeža sploh, potem še le briga se bode za programe, ki mu jih sostavljate! Če je res, kar pravite, da Madjari Hrvate vzdržujejo, Vam pravim, da je to nepotrebno, saj tega ne zahtevamo ne. Pravite,

da ima dandanes le denar veljavo in da se Madjari žrtvujejo za nas. Kdo jih sili, naj nas pusté! hvaležni jim bomo! Tako, glejte, vlada povsod le strast in surovost, namesto da bi se skrbelo za blagor ljudstva in dežele. „Zalostni časi“, pa ne toliko hvalisana „razsvitljena doba“!

Vnanje države.

Diplomatične razprave med *Londonom* in *Petrogradom* visijo le še na nitki, če tudi je Gladstone v svojem govoru za podporo zahtevanega kredita 11 milijonov za vojne namene izrekel nado, da se bode morda še vse dobro izšlo. Kakor znano, drže se Angleži Kuške bitke od 18. (30.) aprila kakor klóp kože, in na vsak način zahtevajo med-sobojne komisije, ktera naj bi preiskovala, kdo da je tisti boj zakrivil, za ktere se Angleži sedaj več brigajo, kakor pa bi se bili, če bi jim bil Mahdi njihove ljudi še tako našeskal. Je že res, da so obljubili svojo pomoč Afganecem, toda s pogoji, kakoršne le kramarski duh sprejeti zamore. Afganski emir, nemogredé rečeno, si je Angleže na pomoč naprosil s tako poniževalnimi pogoji, da bi jih Angleška nikdar sprejeti ne bila smela. Zahteval je namreč najprej zato pomoč, ki jo bo pri Angležih dobil, če jo mu bo potreba, nekaj gotovine in pa da Angleži ne smejo poprej v Afganistan, kakor še le, kedar se jim bo povelje dalo za to. Mislimo, da je ni velesile na svetu, da bi bila tako pogodbo sprejela; Angleži so jo sprejeli, in za tisto jako maločasno zvezo se sedaj poganjajo, kakor bi bilo, kdo zná, kaj v nevarnosti. Rusi so se pa vsemu zahtevanju gluhe in neumne naredili in niti odgovora ne dajo na to v London, temveč pa se pridno gibljejo noč in dan po arzenalih in drugih za vojsko namenjenih poslopjih. Pri tem so pa toliko na boljem, da imajo na vse strani dobre prijatelje, med tem ko je Angleška v Evropi skoraj osamljena; k večjemu če bi ji Italija ali pa Turčija svojo des-nico podala, kar se pa o poslednji niti trditni ne more; kajti če hoče Turčija Angležem prijazna biti za slučaj rusko-angleške vojske, mora se spreti z vso ostalo Evropo. Nemogoče ravno ni, da bi se pod navideznim angleškim nasilstvom to ne zgodilo. Kaj bo pa tedaj s Turčijo, danes še nihče ne vé, če tudi bi ne bilo težko vganiti, ako bi bile evropske velesile edine in bi ji potube ne dajale. „Preko Bospora v Azijo“ bi se ji reklo, ondi naj podpira spletke, kolikor ji drago, to bi bilo edino zdravilo za Evropo gledé „bolehnega moža“, toda že danes rečemo, da ne bo nič iz tega. Države so v večem, obširnem pomenu gledišče svetá. Na tem morajo biti zastopani modri in bedaki, revni in bogati, mogočni in berači. Pa tudi nekoga morajo imeti za zagozdo, da ga med se vtaknejo, če tudi jim je popolno odveč in ta je ravno Turčija. Le kak Napoleon I. bi zamogel to staroversko navado prekopicniti in Evropi dokazati, da se tudi brez Turčije izvrstno živi. Pač, pač, če bi le zavirljivosti ne bilo!!

Kamora belgiških reprezentantov dovolila je na podlagi ustave soglasno, da sme kralj Leopold sprejeti častni naslov suverena nove države ob Kongu, ker se je prepričala, da vsled tega Belgija ne bo ne le nikake škode trpela, pač pa se ji zná tu pa tam kaj na korist obrniti. Da se je ta častni naslov ravno belgiškemu kralju ponudil, ima reč svoje vzroke, med katerimi so zasluge kralja Leopolda za preiskavanje kongiškega sveta neprecenljive. Kralj Leopold je bil s Stanleyem na čelu preiskovalnemu podvzetju, ktero jih je mnogo novcev, pa še več truda stalo. Čisto naravno je toraj, da bota oba moža dostojno odškodovana za svoje prizadevanje in požrtvovalnost. Kralj Leopold prevzame prvi častni naslov prvega kongiškega kralja, Stanley bo pa generalni guverner v onih državah, ktere je prav za prav on izvelkel iz nepoznanosti, ter je raztrgal zagrinjalo v ktero so se skrivale.

Izvirni dopisi.

Z Dolenjskega, 30. aprila. (Volitvena agitacija v kmečkih občinah Novomeškega okraja.) Vsled novih volitev za državni zbor pričela se je pri nas huda agitacija, pri kateri se dostikrat poslužujejo tudi ne prav poštenih sredstev, bodisi oni sami, ki bi radi vjeli kak mandat, ali pa njih prijatelji.

Duhovščina in občine dobivajo na kupe volilnih oklicev, v katerih se namesto našega doseďanjega poslanca g. Viljema Pfeiferja priporoča nek drug kandidat, češ, da svojega programa ni izvršil, se na želje svojih volilcev ni oziral, da je preveč Krčan, ter hoče vse zavode potegniti v Krško, središče Dolenjske pa naj nič ne dobi.

Ljudje, ki trdijo, da g. Pfeifer svojega programa, kolikor je bilo sploh mogoče, ni dovršil, bi bili v stenografičnih zapisnikih državnega zbora lahko našli nasprotnih dokazov, ako ne bi bili imeli namena, te zapisnike prezirati, da bi tem laglje po kalni vodi ribe lovili. Imajo nas menda za bebec,

ki se za obravnave državnega zbora nič ne zmenijo, toda natančno smo sledili dalovanju državnega zbora ter našli, da je g. Viljem Pfeifer, kolikor je mogel, spolnil l. 1879 svojim volilec dane obljube iz-
vzemši 11. točko, t. j., odpravo notarjev.

G. Pfeifer je že 12 let poslanec dolenjskih kmečkih občin; pazljivo smo sledili njegovemu delovanju in naslednja sestava iz stenografičnih zapisnikov bode pokazala, da je kot mož spolnoval svojo dolžnost, da je bilo vanj stavljeno zaupanje opravičeno, in da je vse storil, kar se sme pričakovati od poslanca majhne dežele.

Saj še zedinjenim Čehom, Moravcem in Poljakom, ki imajo večino državnega zbora v svoji oblasti, ni bilo mogoče doseči vseh svojih želj, kakor n. pr., da bi se bil Galičanom zbrisal dolg zemljišne odveze, da bi se jim bilo dovolilo zahtevano vrnavanje njihovih vodá itd.

L. 1874 je naš poslanec pri obravnavi državnega proračuna za Dolenjsko l. 1873 po toči poškodovano dosegel 30.000 gld. državne podpore. S tem se je polajšalo veliko revščine od Trebanjskih pokrajin tje do Doline, in še danes staro in mlado vé pripovedovati, koliko solz je bilo tedaj obrisanih. Ko nas je l. 1880 zadela nova toča, bil je zopet edini g. Pfeifer, drug nobeden ne, ki nam je nemudoma na pomoč prišel, ter nam od Njih Veličanstva zadobil 4000 gld., od deželnega zbora pa 1500 gld. podpore, iz ktere se je za ponesrečene kraje nakupilo in razdelilo raznih semen, kakor turšice, prosa, ajde itd. Kjerkoli je kaka taka nesreča zadela naš okraj, pomagal je g. Pfeifer nemudoma.

Stenografični zapisniki pričajo, da je naš poslanec večkrat z vspehom poprijel besedo zoper eksekutivne prodaje, ki jih povzročujejo prevelika davčna bremena, in zoper visoke stroške, ki jih take prodaje prizadevajo ljudem.

Kot ud odseka za vrnavo davkov je priporočal in dosegel znižanje plač za iztirjevanje (opomine) zaostalih davkov; vdeleževal se je obravnave o prihodninskem osebnem davku, priporočal je polajšave pri vkvartirjevanju vojakov, predlagal je in dosegel, da se občinam ni naložilo jako sitno iztirjevanje vojaške takse, da naj se kolekov oprosté ženitovanjske prošnje njih, ki so še vojaštvu zavezani; priporočal je, naj se obdržé davkarske bukvice namesto dragih plačilnih nakazov, naj se podaljšajo obroki za plačevanje davkov, in pristojbinskih odstotkov, in je predlagal več za davkoplačevalce vgodnih prememb k postavi o izbrisovanju davkov. Z eno besedo, g. Pfeifer je opravičil zaupanje, ki smo ga vanj stavili v vsakem oziru, in zato bomo le njega volili in že v ognju skušenega zlata ne bodemo zamenjali za denar, čigar vrednost še ne poznamo. Nasprotniki pa bodo menda na dolgu ostali odgovor, ktere zavode je hotel g. Pfeifer spraviti v Krško, kakor tudi dokaz za trditev, da je on nasprotnik dolenjske železnice.

Iz Košane, 28. aprila. (G. Gust. Pirc na potovanji.) V nedeljo popoldne 26. t. m. slišali smo pouk v kmetijstvu od g. Pirca. Zbralo se nas je toliko število, da so bili šolski prostori pretesni in so morali možje na mostovžu in po stopnicah stati, znamenje, da je kmet željen poduka. Ko nam je g. Pirc najprej razložil namen svojega potovanja, zakaj da skrbi visoka vlada za poduk v kmetijstvu, kajti ta stan je stebel državam, govoril je potem dalje časa o posameznih strokah in to zlasti o sadjarstvu, vinarstvu in živinoreji. Sadja, rekel je, posebno češpelj (sliv), videti je v tej dolini dokaj, in nas je zaradi tega pohvalil. (Morda pa ni videl, da slive ljudje spomladi vse premalo trebijo, presajajo in mah od njih drzajo, kajti navadno rastejo nedotaknjene po šopih, kakor jih ravno burja razmeče, dasiravno presajanje pri češpljah namestuje cepljenje.) Jabelk priporočal je cepiti taci, ki ob raznih dobah cvetó, da spomladni mraz vsaj vseh ne vzame, in ki se dajo dolgo v zimo ohraniti, in pa ne preveč vrst, ker kupei na jesen segajo le po večih množinah ene in iste vrste, ter po taci, ki ne gnjujejo, kar pa večidel niso — sladka jabelka. Hruške priporočal je saditi pritlične, in če mogoče, v „špalirjih“, debele in dolgotrajne, ki so Tržaški gospódi priljubljene. Škoda pa, da ima tukajšnja dolina, kakor hitro burja poneha, preveliko vročino in spomladi sadno drevje navadno prezarano cvete, da nam po poznejših mrazih, slanah ali po deževji skoraj vsako leto nada po sadji, po češpljah splava po vodi! V osmih letih imeli smo samo leta 1879 češpljevo leto.

Nograde priporočal je g. Pirc zasajevati v vrstah zaradi ložjega obdelovanja, saditi pa tiste vrste trt, od katerih so prepričani, da se v tem kraju najbolj ponašajo, ne pa, kakor nekteri brez preudarka in razločka zemlje in podnebja vse staro zametevajo. Gledati pa je, da se trsju čez moči ne naklada, ker bi s tem šlo v malo letih pod zeló. Priporočal je vino zaradi jajčnih tvarin, ktere v sebi hrani, vsaj tri do štirikrat presnemati (pretakati), ker se tem potom gnijoloba iz vina odpravi, da ne postane zavrelica. Kaj bi bil pa še le g. Pirc rekel, da vé, kako naši vinčarji mošt po celih 12 do 14 dni v bednih, kakor pravijo, kuhajo, ktere imajo sicer za kisló zelje in repo, in jih niti ne pokrivajo ne, da čisto ves alkohol, vsa moč iz vina izpuhti in naposled ne ostane drugega, nego rudeča kislá voda! Vzgleden vinčar in v vseh strokah vzgleden kmetovalec je v tukajšnji okolici g. župan Leopold Dekleva, in žeteti bi bilo, da bi med svojimi rojaki našel veliko posnemalcev.

Pri živinoreji opomnil je, da je velika nadloga tukajšnjega okraja, ker vse seno izpeljajo v Trst; doma pa potem manjka blaga in manjka gnoja, zabelje njivam in senožetam. In res je to neprestano izvaževanje sená prava kuga kmetijstvu, kajti gruntar brez blaga, (in taci je v prostrani fari Kožanski že na stotine!) je vojak brez orožja, telo brez duše. Priporočal je kmetom posebno skrbeti za to, da ta nadloga vsaj polagoma preneha in ne iztrebi hlevov do poslednjega repa. Pravil je, da se je nadejati še to leto postave, ko bodo soseske morale imeti po razmeri po več plemenskih bikov; dalje, da naj govejo živino ravno tako, kakor konje snažijo in štrigljajo, naj gledajo na to, da hlevi nimajo prepihov, iz česar pri vroči živini izvira veliko bolezen, da ima blago pod seboj nastljano in ne stoji po lužah, kajti snaga je povsod, tako tudi pri živini, polovico zdravja in debeljenja, itd.

Žeteti bi bilo, da bi ta poduk ljudje tudi tako z veseljem spolnovali, kakor so ga z veseljem poslušali, kajti le en glas je bil: „Vse je res tako, kakor je gospod pravil.“ Ali kakor je pri nas k vsaki stvari, naj bode še tako dobra in očividna, treba sile, tako tudi v tem ne bode poprej bolje, dokler se kmet s silo ne bode k boljemu primoral. Najbolje in najlaglje pa bi se taki sveti in poduki po mojih mislih dali izvesti, če bi bila naša država tako imovita v kapitalih, kakor je imovita v — dolgovi, da bi namreč nastopili taki časi, ko bi visoka vlada kmetu lahko z denarno pomočjo segla pod ramo in mu strogo ukazala, tako pa tako ti je ravnati, to pa to si moraš napraviti, če bi se prav potem čez nekaj let ta podeljena pomoč zopet od kmeta nazaj zahtevala, saj bi jo kmet, dospevši k blagostanju, z veseljem in s hvaležnostjo povrnil. Toda kratka besedica: „ali!“ — razkropí vse nade! Gosp. Pircu pa vošimo, naj bode vztrajen v podučevanju, s časoma se le bode pokazal dober sad njegovega truda, kajti: „Kaplja kamen prevotli ne s silo, ampak ker mnogokrat pada.“ M. T.

Z Velehrada, 28. aprila. Praznovanje prepomenljivega leta 1885 za nas in za vse naše slovanske brate se je pričelo na tisočletni spomin smrti velikega našega apostelja sv. Metoda. Središče te slavnosti je, kakor znano, posvečeni Velehrad, od koder se je pred tisoč leti po bliskovo raznesla tužna novica po široki domovini od Balte do črnega morja: „Oče Metod je umrl.“

„Sedaj k Velehradu narod
Obrni smer svojih korakov;
Tje zapad ino vzhod
Razlivaj svojih voda toke.
Ljubezen sveto obnovite tam,
Stavite si svetoven hram!“

Svetišče Velehradsko se je že obleklo v praznično opravo in sém na Velehrad bodo celo leto 1885 zahajali bratje vseh pokrajin, kajti Slovan povsod brate ima, da bi se vdeležili slavnosti l. 1885.

Slavnostnemu odboru Velehradskemu je za dostojno slavo se pobriniti in tudi vse pripraviti, kar bi jo povečevalo. Ta odbor si je tudi zadál nalogo, ustanoviti za celo leto posebno čitalnico, kjer bodo izpoložene novine in strokovnjaški časopisi naši in vsih slovanskih narodov, in kateri bodo pristopni vsem popotnikom Velehradskim. Takošna čitalnica gotovo vsakega milo osupne.

Gotovo je primerno, da bi časopisje ssv. Cirila in Metoda, ki sta po razsodbi „očeta naroda“ Frančiška Palackega blagega spomina, „s križem prinesla prvo knjigo, vložila temelj literaturi in pričela vrsto pisateljev kot najdostojnejša“, bila prva učitelja slovanske vzajemnosti in noseča celi narod brez raz-

ločka v svojem sreču, dala nam vero, omiko in zgodovino.

Toraj vas prosimo, da bi nam za celo leto 1885 pošiljali zastoj na Velehrad pod adresno: „Důstojný Farní Úřad na Velehradě na Moravě“ jeden iztis vašega časopisa. Blagovolite nam že sedaj naznaniti, je li bode vam možno naši prošnji vstreti, da se vemo po tem ravnati.*)

Zraven pa vas prosimo, da bi v svojem časopisu jemali ozir na slavnost l. 1885 in z vsem mogućim načinom pripomagali k oslavi ssv. Cirila in Metoda, teh po Bogu naših največjih dobrotnikov.

Slavnostni odbor Velehradski.

Domače novice.

(Naš mil. knez in škof dr. Jakop Missia) so bili 28. p. m. pri sv. Očetu v Rimu v avdijenci. Ravno istega dne poklonila sta se papežu Leonu XIII. tudi graški škof Zwerger pa Krakovski škof Dunajevski.

(Krasno diplomu) izročila je včeraj Grosupeljska deputacija obstoječa iz župana g. Franca Koščaka, in gg. občinskih odbornikov Ljudevita Poura in Josipa Okorna g. deželnemu predsedniku baronu Winklerju, kterega si je nedavno izvolila za častnega občana.

(„Ljubljanski List“) včeraj odgovarja na naš zadnji proti njemu obrnjeni članek. Kratek obseg njegovega odgovora je ta: jaz imam prav, „Slovenec“ pa naj ostane s svojo modrostjo doma. Ker naš namen ni bil se z „Ljub. Listom“ prepirati, ampak le razodeti dejanske razmere gledé dolenske železnice, in ker v ta namen zadostujeta dozdej objavljena članka, zato se nečemo spuščati v daljni razgovor z „Ljub. Listom“, ki v eno mero trdi, da ima prav, ker nečemo boba v steno metati.

(Duhovske spremembe v Ljubljanski škofiji.) Č. g. Blaž Petrič je dobil faro Velesovo; č. g. Lovrencij Bergant Logatec; č. g. Jožef Nakus, kurat na Planini, imenovan je za duha svetovalca. — V stalni pokoj sta šla č. gg. Miha Šos in Tomaž Brus. — Prestavljen je č. g. Matej Ferčej v Semič in Matej Kljun ostane za duha pom. v Železnikih.

(Duhovske spremembe v Lavantinski škofiji.) Prestavljeni so č. gg. kaplani: J. Žnidarič h Kapeli pri Radgoni, Ivan Bohonec k sv. Lenartu v slov. Goricih in Fr. Rojko v Cirkovce.

(Tschinkelnovi upniki) dobili bodo menda, kakor se iz Prage poroča po 60% svojih tirjatev.

(Novačenje) tudi po Notranjskem po nekterih okrajih ni imelo tistega vspeha, kakor prejšnja leta, edino Postojno izvzemši. Kakor nam je jako verodostojen mož o tem poročal, se tudi po Notranjskem škodljivi nasledki žganjarstva od leta do leta jasneje prikazujejo. Žalostna nam majka, če se grozna kuga žganjepitja ne vstavi! Rod za rodom bo hiral, da naposled potomci nekdanjih kranjskih grenadirjev niti za „furbezne“ ne bodo! Bode li to žganjarjem oči odprlo, če jim propad kmetijstva ni bil zadosti? (Dež je pomočil) sinoči zemljo po Ljubljani in okolici precej dobro, vendar ga je bilo za polje še premalo. Bog daj, da nam spet kmalo porosi izsušeno zemljo in cvetoče drevje; oboje ga željno in žejno pričakuje.

(O dolenski železnici) nahajamo nekaj novega v „Tr. Tagbl.“ Imenovala se bo menda nadvojvodinje Štefanije železnica. Merili in delali jo bodo iz Ljubljane v Višnjo Goro, Trebno, Rudolfovo in Metliko. Iz Metlike mislijo jo speljati preko hrvaškega Primorja v Dalmacijo. Ogri so se do sedaj zvezi Dalmacije s Hrvasko po železni cesti stanovitno vstavliali iz narodnogospodarskih ozirov. Ali so si morda sedaj kaj drugače premislili? — Če je le vse res!

(Gojzd „Poduli“) v Raški občini pri Krškem je pogorel na 26. aprila. Ogenj se je razširil čez 60 hektarjev in je silno veliko škodo napravil. Sumničijo se pijanci, da so zvečer iz vinogradov vračajoči se ogenj zatrosili po neprevidnosti.

(Za potovanje križem svetá) skrbé dandanes železnice in potujočemu ni drugega potreba, kakor le mošnjicek odpreti in novce šteti; potem se vsede v mehak voz in le ondi izstopi, kjer mu kombiniran potni listek križem sveta svetuje. Letos od 1. maja počenši bode pa še vse drugače tako potovanje za-

*) Smo že prej naznanili, da bomo tej želji vstregli.

Vred.

nimivo, kakor je bilo do sedaj; kajti železnice so posebno gledé nemške države in krasnih krajev porenjskih v tem oziru vse storile, kar bi popotne le količjak zanimati utegnilo. Posebno zanimivo pravijo da bode letos potovanje križem sveta preko novostavljene smeri: Dunaj-Linc-Pasov-Mainz-Koblenz-Köln-Schaffhausen-Konstanz, ker imajo dotični kombinirani potni listki križem sveta tudi veljavo za vožnjo po Renu, po Dunavu, sploh po vseh rekah in veletokih, kjer s parniki vozijo, toda to le tedaj, kdor se želi ves čas le po vodi voziti.

(Nova postava.) Jako važna postava za revno ljudstvo objavljena je danes v „Wr. Ztg.“, postava namreč o zastavnicah, naj že bodo društvene ali pa zasebne. V Ljubljani takih javnih zastavnic razun one v hranilnici še nimamo, kjer bi revež za obleko, srebrnino ali kako drugo vrednost denar na posodo dobil. Tolikanj več je pa privatnih tajnih posojilnic, kjer se ljudje do krvi odirajo in vendar so tako neumni, da takih pijavk, ki jim na mesec po deset krajcarjev od goldinarja računijo (kar na leto 120% znaša), ne ovadijo državni pravici, temveč se rajše dalje skubiti dajo. Nova postava vsakemu zapoveduje, kdor bi se s takimi posojili pečati hotel, da mora primerno varščino pri gosposki vložiti. Ta pri nas v Ljubljani znaša 2000 gld., za vse druge kraje pa po 1000 gld. in to ali v gotovini ali pa v vrednostnih državnih papirjih. Dokler ta varščina, ki je za vsakojako odškodovanje prizadetih strank namenjena, ni vložena, dotičnik ne sme zastavnice odpreti. Zastavljene reči smejo se še le šest tednov potem, ko so zapadle, prodati in mora lastnik o prodaji vedeti. Za kolikor so se več prodale kakor znesu svota, se mora lastniku povrniti; če bi se pa ta za-njo ne oglasil, propade na korist revežem dotičnega okraja, nikdar pa ne zasebni posojilnici sami. Postavne obresti zaračunajajo se le do tistega dne, dokler je bila kaka reč zastavljena.

(Brzajavna postaja) na Opčini, ki je v zvezi z ondašnje pošto, pričela je včeraj zopet svoje delovanje za državne in zasobne depeše. Odprta ostane do konec oktobra.

(Opatijo) pri Reki vzel bo menda od južne železnice g. Gunkel, posestnik toplic v Laškem trgu, na Štajarskem, v zakup.

(Podoba Lurske Matere Božje) pri sv. Magdalen v Mariboru se bode slovesno blagoslovila prihodnjo nedeljo ob 1/2 9. uri, kedar se prične procesija; po tisti bo pridiga in potem maša. Slovesnost bode trajala tri dni in bode vsak dan ob 5 zjutraj sv. maša z blagoslovom, slovenska pridiga in potem pa velika maša, zvečer ob 7 pa nemška pridiga in litanije.

(Nova cerkvice) na čast Materi Božji zidala se bode pri šolskih sestrach v Mariboru, kjer so na 26. aprila že temeljni kamen blagoslovili.

(Potres) čutili so v drugi polovici meseca aprila po Bosni in Hercegovini, po Dalmaciji in po južnem Štajarskem. Okoli Konjic je bil potres tako silen, da iz tatermanov po cele 4 sekunde nobene vode ni bilo. Bog nas obvaruj!

Telegrami.

Dunaj, 1. maja. Glavni dobitki pri žrebanji sreček iz leta 1860 zadela je serija 443, številka 6.

Dunaj, 1. maja. Knez Miroslav Liechtenstein je umrl.

Budapešt, 30. maja. Iz cele dežele dohajajo poročila, da je šel ponoči dež in je žita okrepčal.

London, 1. maja. „Dalynews“ trdi, da Angleži niso luke Hamilton zasedli. „Standard“ pravi, da bode Angleška predlagala, da naj kak evropski vladar določi, ali so Rusi pogodbo na 18. (30.) marca, prelomili ali ne. V dolnji zbornici predložil se je budget. Za pokritje deficita potrebujejo 14,900.000 funtov. Finančni minister pravi, da naj se davek spremeni in poviša.

Umrli so:

28. aprila. Alojzija Bosicio, mestna uboga, 57 let, sv. Florijana ulice št. 11, prsna vodenica. — Jožef Kozin, hišni posestnik, 36 let, Poljske ulice št. 11, jetika.

29. aprila. Jožefa Rus, hči izdelovalca dežnikov, 14 mes., Hrenove ulice št. 8, gripa. — Janez Pogačar, posestnik, 32 let, Ulice na Grad št. 12, jetika.

30. aprila. Marija Mrak, delavka, 74 let, Kravja dolina št. 11, spridenje trebušnih delov.

V bolnišnici:

28. aprila. Franc Vavpotič, delavec, 28 let, Meningitis.

Tuji.

29. aprila.

Pri **Maliču**: Clerk, Kosebier, trgovec, iz Monakovega. — N. Guggenheim, trg. pot., iz Stuttgarta. — Ochs, Schwarz, Millenburg, Kulka, trg. pot., z Dunaja. — Baron Rudolf Gall, c. k. podpolkovnik, z Dunaja. — Rihard Heller, trg. pot., iz Weisskirchena. — Frane Langer, trg. pot., iz Einsiedelna. — L. Rainhofer, trgovec, iz Reichenburga. — Viljem Brandner, enoletni prostovoljec, iz Celovca. — M. Jonko, posestnik, iz Boveca.

Pri **Slonu**: Henrik Oechelhäuser, fabrikant, iz Siegena. — Fr. Tomšič, inženir, iz Seigbuseha. — Adolf Ziffer, trg. pot., iz Brna. — Karl Jošt, trg. pot., iz Zagreba. — Frane Brožovič, časnikar, iz Zadra. — Karl Miklavčič, duhovnik, iz Škedinja. — Martin Rant, župnik, iz Cirkelj. — B. Delecks, iz Železnikov.

Pri **Tavčarji**: Hedwiga Rauscher, zasebnica, z Dunaja. — Josip Kollmann, lesni trg., z Dunaja. — Josip Sigon, zasebnik, iz Planine.

Pri **Južnem kolodvoru**: Josip Voit, uradnik, z Dunaja. — A. Löwe, S. Quapill, Josip Völk, trg. pot., z Dunaja. — Frane Lesjak, mehanikar, iz Trsta. — Anton Oblak, posestnik, iz Cirknice. — Jakob Pretnar, nadučitelj, s soprogo, iz Bohinja.

Pri **Avstrijskemu caru**: A. Strzelba, trgovec, iz Celovca. — Božidar, Sellig, zasebnik, iz Radolice.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

1. maja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	80 gl. — kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	79 „ 25 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	105 „ 50 „
Papirna renta, davka prosta	95 „ 70 „
Akcije avstr.-ogerske banke	850 „ — „
Kreditne akcije	280 „ 60 „
London	125 „ 90 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 94 „
Ces. cekini	5 „ 88 „
Nemške marke	61 „ 65 „

Od 30. aprila.

Ogerska zlata renta 6%	— gl. — kr.
„ „ 4%	92 „ 10 „
„ papirna renta 5%	87 „ 50 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 93 „ 75 „
„ Länderbanke	88 „ 50 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	550 „ — „
„ državne železnice	293 „ 50 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	206 „ — „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124 „ 50 „
„ „ 1860	500 „ 138 „ 75 „
Državne „ srečke iz l. 1864	100 „ 162 „ — „
„ „ 1864	50 „ 161 „ 50 „
Kreditne srečke	100 „ 177 „ 75 „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ 50 „
Rudolfove srečke	10 „ 17 „ — „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	113 „ — „
„ Ferdinandove sev.	105 „ 50 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „

Za darila mladini

o raznih prilikah, pa tudi odraščeni, posebno priporočamo naslednje spise, katerim je spisovatelj č. g. Ant. Kržič in so zdaj naša lastnina:

Izgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov krščanstva.

I. del, drugi natis 1882 str. VI, 151,
II. „ „ 1885 „ V, 160,
III. „ prvi „ 1883 „ IV, 172.

Vsaki zvezek stane mehko vezan 30 kr., kart. 40 kr.

V posebnih sešitkih se tudi dobi:

Sv. Germana, izgled krščanske potrpežljivosti.

Cena 5 kr.

Sv. Marije Magdalene Paciške mladostna leta.

Cena 5 kr.

To delo je že po „Zg. Danici“ dovelj znano. Ko se je tudi v posebnih zvezkih izdalo, je bilo z veseljem sprejeto, po raznih časniki vgodno ocenjeno in jako priporočano. — Posebne prednosti tem zvezkom so: 1. Zanimljiva in raznovrstna tvarina iz raznih stanov in časov. O njej piše pisatelj v uvodu I. zvezka: „Menim, da prav sodim, če pravim, da med drugim so zlasti lepe zgodbe in zgledi tisto oralo, katero najgloblje seže v rahljo zemljice mladostnega srca in ob enem zaseže v njem seme, ki ne more ostati brez dobrega sadu. In sicer pred vsem take zgodbe, pri kterih ni treba mlademu čitatelju še vpraševati, so li resnične ali ne?“ Tvarina je tako razdeljena, da se v prvem zvezku opisujejo zgledi iz sedanjega veka; drugi zvezek sega že bolj v oddaljene čase; slednji pa se čedalje bolj bliža začetku krščanstva. — Pridjalo bi se še lahko mnogo, kakor pravi pisatelj v uvodu III. knjige, a knjiga bi se morala podražiti in marsikaj bi se moralo ponavljati. Znaj pa je zlasti poskrbljeno za različenost in mikavne prizore. 2. Lahko umevna pisava. „Cvete iz vrtoč sv. Frančiška“, ki se samo odlikuje po lepi slovenščini, piše (I. l. 9. zv.): „Mi vsim našim bralcem, zlasti starišem, katehetom in učiteljem, ki imajo mladim za dobro, tečno berilo skrbeti, toplo priporočamo te lepe knjižice. Našli bodo v njih tisto pristrno, deteje ljubeznjivo pisavo...“ Posebno rabno dela knjigo to, da je vsak večji popis razdeljen v več oddelkov s primernimi napisi, uvodi itd. 3. Namen. V resnici koristiti mladini, ki tu lahko razvidi, kako so mladi svetniki in svetnice se morali vojskovati in premagovati, da so to postali, kar so. Zato tudi prof. A. Zupančič v „Pastirstvu“ (I. del, str. 230) posebej priporoča gg. katehetom te knjige. 4. V primeri z družimi enakimi knjigami jako nizka cena! Zeleti je toraj, da se to koristno delo še pridniše razširja med Slovenci nego do zdaj.

(2)

Katoliška Bukvarna.

Tisk „Katoliške“ Tiskarne v Ljubljani.